

in het oog te houden, en met die van Djajadiningrat werd bereikt dat de Japanse delegatie niet alleen twee Nederlanders maar ook een Indonesiër tegenover zich zou hebben. Er was aan de Nederlandse delegatie een staf van deskundigen toegevoegd, als algemeen secretaris trad mr. J. E. van Hoogstraten op, hoofd van het Kantoor voor de Handel. Besloten was, de Japanners hoffelijk en voorkomend te behandelen – een gebouw aan het Koningsplein te Batavia was als conferentiegebouw ingericht en van *air-conditioning* voorzien. Kobajasji bracht uit Japan als delegatielid een afdelingschef van het departement van buitenlandse zaken mee en trof in Batavia, toen hij daar op 12 september '40 arriveerde, als derde delegatielid de Japanse consul-generaal aan, Saito; hij had voorts niet minder dan vier-en-twintig medewerkers bij zich, onder wie twee leger-, twee luchtmacht- en twee marine-officieren (die allen op Java hun ogen de kost zouden geven!) – een van die marine-officieren was de oudmarine-attaché in Den Haag, kapitein-ter-zee Tadasji Maëda, die tijdens de Japanse bezetting een belangrijke rol zou spelen.

Wat moest de Japanse delegatie bereiken?

Het kabinet-Konoje had dat vóór Kobajasji's vertrek bepaald: hij moest volgens de op 27 augustus door het kabinet vastgestelde 'Beginselen voor onderhandelingen met Nederlands-Indië' Nederlands-Indië deel maken van de 'Gemeenschappelijke Welvaartssfeer', bereiken dat 'het Indonesische volk het volledige zelfbeschikkingsrecht' kreeg en 'met Nederlands-Indië verdragen sluiten voor de militaire verdediging van dat gebied teneinde de vrede in de Gemeenschappelijke Welvaartssfeer, Indië inbegrepen, te waarborgen.'¹

Deze in wezen politieke doelstellingen der Japanners waren uiteraard aan het gouvernement volmaakt duidelijk (Koiso had begin augustus in het eerder door ons gememoreerde interview met Reuter gezegd dat de status van Nederlands-Indië terwille van 'de opbouw van de Nieuwe Orde in Azië gewijzigd' moest worden en 'de emancipatie van de volkeren van het Oosten met gebruikmaking van alle middelen uitgevoerd') – voor het gouvernement, extra-gewaarschuwd doordat de militaire kryptologen er spoedig in slaagden, enkele aan Kobajasji gezonden algemene instructies te decoderen, was dat voldoende reden om op economisch gebied geen krimp te geven.² Een beleid niet zonder risico's!

¹ Aangehaald in *The Fateful Choice*, p. 143–144. ² Daartoe droeg bij dat de besprekingen begonnen met een uitwisseling van denkbeelden over het Driemogendhedenverdrag (een bij uitstek politiek onderwerp dus), waarin Kobajasji vergeefs probeerde, de Nederlands-Indische delegatie er van te overtuigen dat Japan slechts vreedzame bedoelingen had.